

literatura
RAMON PLA I ARXÉ

El tercer llibre de poemes de Joan Manuel Homar el confirma com un autor especialment atent i sensible a seleccionar les imatges que expressen els sentiments.

Unes imatges procedents de la natura, de la vida quotidiana o de la cultura que són a l'arrel de la seva qualitat lírica.

Imatges

La pell recorda

JOAN MANUEL HOMAR

El gall editor
Pollença, 2020
Poesia
71 pàgines

La pell recorda és el tercer llibre de poesia de Joan Manuel Homar, premi Ciutat de Palma de poesia (2016). L'autor hi reitera els seus temes preferits, afortunadament perquè són poemes que situen el lector en el més substancial del que acostumem a entendre per poesia i perquè revelen els mecanismes de construcció dels poemes. Formalment, tanmateix, introdueix alguns recursos mètrics nous com el sonet o com els japonesos del haiku i la tanka de llarga tradició —Espriu, Salvat-Papasseit o Carles Riba— en la poesia catalana. En qualsevol cas, els temes preferents de Joan Manuel Homar parlen dels sentiments fonamentals en la vida humana i mostren com, en els poemes, hi adquireixen la forma que evita que s'esvaeixin “amb la ferida de les hores”. Sé que la bona poesia sempre ho fa, però en el cas de Joan Manuel Homar l'accés als sentiments i a la manera de formalitzar-los en imatges és singularment explícita. I s'agraeix.

Davant de la poesia —no, precisament, davant dels rodolins o dels caos verbals— hom té la sensació que ha de fer funambulismes emocionals i intel·lectuals per accedir-hi. Dit d'una altra manera: que no sempre s'entén. I

el funambulisme mena, sovint, a la morada amb dues possibles conclusions: o la de que tot això de la poesia és molt enredat i no m'agrada, o la d'evadir el conflicte dient, vagament, que els poemes són molt interessants, sense, és clar, intentar entendre'ls. En el cas de *La pell recorda* val la pena accedir-hi poema a poema, imatge a imatge sense buscar integrar-ho en una única seqüència racional. Si hi fos, seria més còmode però no necessàriament millor. Són, com si fos música, “variacions sobre un tema”: el de les experiències que el poema formalitza i perpetua.

El lector farà bé, doncs, d'identificar, d'entrada, l'experiència emocional a què fa referència el poema. I cal trobar-la, és clar, en el poema i en la pròpia memòria, perquè l'autor i els lectors compartim les experiències —no, és clar, les anècdotes que les susciten— i sabem què és “sentir-se sol” i què se sent en “saber-se estimat” o en viure la “vitalitat d'un moment” o en intuir un “declivi abocat a la mort”. Com va escriure Montaigne, “cada home porta dins la forma completa de la humana condició” i, per això també, diu el poeta que els poemes són “un orfeó de veus i signes que parlen amb misteri de nosaltres”. El poeta, però, se sap explicar mi-

cinema

Esteve Plantada repassa les virtuts del film més esperat de la temporada, 'Tenet', de Christopher Nolan

televisió

Toni de la Torre repassa les sèries amb més atractiu de Movistar, començant per 'Better Call Saul'

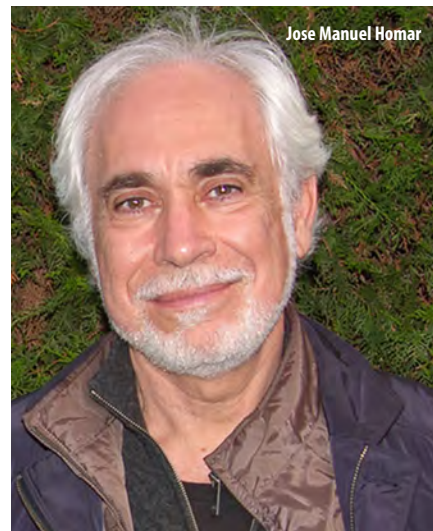
llor que nosaltres perquè sap dotar les seves paraules d'un valor que desborda el seu jo i d'una força expressiva que en fa una experiència nova i única. I això és així perquè, com insisteix Montaigne, "Les paraules no són de vent sinó de carn i ossos. Signifiquen més del que diuen".

Tot això són, o podrien ser, només intencions perquè el més important és l'associació de determinades sensacions a determinats objectes o fenòmens. Si això adquireix l'expressivitat adequada —sensible, suggeridora, potent— el poeta en té prou a al·ludir a aquestes realitats per suscitar el reconeixement de l'experiència. Joan Manuel Homar ho fa, a vegades, explícit: "i miro el moviment de les onades/ i sento que m'expressen, i m'hi veig/ quan es posa un sentit sobre les coses". Però si estem parlant d'aquest llibre és perquè la quantitat i la qualitat de les imatges és molt considerable. La majoria les genera la naturalesa —arbres, flors, ocells, tempestes, el sol, la costa o "els camps de blat" i "la vinya daurada". Amb sentiments associats, és clar, però sense ni un bri de sentimentalisme perquè els poetes com Joan Manuel Homar, tocats de classicisme —rigor formal, circumspecció, elegància— no ho fan mai. Per exemple en el poema "Desig de vida" en què el tema de la passió de què parla sembla invitar a la gesticulació, Joan Manuel Homar s'hi refereix dient: "les illes cremen totes les bardisses/ i s'ajeu al sol i hi confien". Elegància, és el nom.

I entre les imatges també n'hi ha de procedents de realitats quotidianes gens idealitzades com un gat a la carretera, una tia al geriàtric, la nevada del 82, l'atemptat de 2017, els immigrants, etc. Però una de les referències més fascinants del llibre són les imatges procedents de la cultura. Mots, sons o traços creen imatges molt poderoses per explicar les pròpies emocions. Nosaltres ho farem amb els seus poemes i ell ja ho ha fet amb les obres excepcionals que van d'Homer a Joyce, del mestre de

Taüll a Edward Hopper, de Xostakóvitx a Thelonius Monk. Certament molts. I cal subratllar-ho, les referències no exhibeixen cultura, ni dificulten l'accés als poemes. Són, simplement, formes útils per explicar un sentiment o una sensació com ho són el mar, les boires, la neu, un far o la tempesta.

I un darrer apunt: suggereixo una especial atenció als 15 brevíssims poemes —tankes i haikus—intitulats, en honor de Carles Riba, *En la memòria pura*. Alliberats del que a mi, a vegades, m'ha semblat un excés d'imatgeria, aquests poemes sintètics els considero especialment admirables. Com aquest darrer haiku: "Color de préssec,/ el temps de les carícies./ La pell recorda"

Jose Manuel Homar

Vicent Andrés Estellés

OBRA COMPLETA

VI

Nova edició, revisada

Vicent Andrés Estellés

<i>Cant temporal</i>	<i>Elegia</i>
<i>Palles de foc</i>	<i>L'amant</i>
<i>Progrés de la llum</i>	<i>Escrits del castell</i>
<i>Vida secreta</i>	<i>Molt de l'any</i>
<i>Plat de la Alaba</i>	<i>Estams de la poela</i>
<i>Et porte un record, avui que et caues</i>	<i>Els ferres del poema</i>
<i>Divina comèdia</i>	<i>De quan Joan Forner i l'Estellés</i>

Estil d'Ovidi

34

OBRA COMPLETA
Vicent Andrés Estellés. Volum VI
Edició i revisió a cura de Jordi Oviedo i Vicent Salvador

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en www.tresiquatre.cat